

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра теорії і філософії права

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Transitional justice /

Перехідне правосуддя»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Transitional justice / Перехідне правосуддя» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої галузі знань освіти 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 18 с.

Розробник:
Буряковська Катерина Олександрівна,
кандидатка юридичних наук, асистентка

Затверджено на засіданні кафедри теорії і філософії права
(протокол № 11 від 31 травня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри теорії і філософії права
(протокол № 4 від 10 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Петришин Олександр Віталійович,
доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Transitional justice / Перехідне правосуддя
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Буряковська Катерина Олександрівна, Асистентка кафедри теорії і філософії права, к.ю.н., до
Контактний телефон	050-906-29-60
E-mail	k.o.buryakovska@nlu.edu.ua
Консультації	Викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій вул. Пушкінська, 77, ауд. 38.
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: 361 204 1387, код доступу: 488175

Анотація навчальної дисципліни

Предмет навчальної дисципліни – концепція перехідного правосуддя, яка позначає набір практик і механізмів, які застосовуються з метою подолання наслідків порушень прав людини і гуманітарного права. Йдеться про ситуації під час та після: 1) збройних конфліктів, 2) панування недемократичних режимів 3) інші ситуації масового порушення прав людини. Як визначає міжнародна правова рамка, перехідне правосуддя – це сукупність судових та несудових механізмів, які спрямовані на: а) притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у вчиненні міжнародних злочинів та інших порушень прав людини в умовах збройного конфлікту, б) забезпечення відшкодування шкоди, завданої жертвами порушень прав людини та міжнародних злочинів, в) примирення та пошук правди, г) проведення інституційних реформ задля запобігання повторення практик масового порушення прав людини у майбутньому. Цей комплекс механізмів реалізується найперше державою у межах її позитивних зобов'язань у сфері прав людини; у межах міжнародного кримінального правосуддя, зокрема Міжнародним кримінальним судом (далі – МКС); зусиллями інших держав, міжнародних експертів, бізнесу, громадського сектору та ін. Саме тому для усвідомлення предмету дисципліни «Transitional

justice / Перехідне правосуддя» студенту, який обрав цю дисципліну, варто розуміти: право прав людини (зокрема, основні положення про позитивні зобов'язання держави у сфері прав людини), основи державного ладу, основні положення про верховенство права, право міжнародних організацій, міжнародне публічне право, міжнародне гуманітарне право, міжнародне кримінальне право.

У межах вступу до курсу розглядаються такі питання:

- історичні витоки концепції перехідного правосуддя;
- сучасний підхід до розуміння перехідного правосуддя;
- міжнародне публічне право, міжнародне гуманітарне право, міжнародне кримінальне право, міжнародне право прав людини;
- механізми перехідного правосуддя у нормативно-правових актах України;
- дилеми перехідного правосуддя (на прикладі окремих кейсів).

Змістовна (основна) частина курсу передбачає розгляд таких питань:

- притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у вчиненні найтяжчих злочинів: міжнародні кримінальні суди та трибунали, Міжнародний кримінальний суд, національні механізми притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у вчиненні найтяжчих злочинів, Україна та МКС;
- пошук правди, примирення та встановлення історичної справедливості: право на правду у міжнародних документах про права людини, шляхи реалізації права на правду, примирення (комісії правди та примирення);
- забезпечення відшкодування шкоди тим, хто постраждав від порушень прав людини та злочинів (репарації), – право на відшкодування шкоди (репарації), позитивні обов'язки держави у контексті репарацій, роль МКС, основні принципи призначення репарації, види репарацій;

– реформування інституцій як гарантія того, що порушення прав людини не повторяться у майбутньому: інституційні реформи, люстраційні заходи, програми роззброєння, демобілізація та реінтеграція (РДР).

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи знань, а також вмінь і навичок, пов'язаних із захистом прав людини та відновлення верховенства права в умовах збройного конфлікту та після його завершення. Навчальна дисципліна «Transitional justice / Перехідне правосуддя» сприяє підвищенню загального рівня правової культури здобувачів вищої освіти та посиленню чутливості вищої юридичної освіти до проблем збройного конфлікту та інших ситуацій, що загрожують правам людини та верховенству права.

Завдання:

– формування комплексу юридичних компетенцій, які необхідні сучасному юристу, який розуміє та усвідомлює особливості захисту прав людини в умовах таких загроз як збройний конфлікт;

– формування системи теоретичних та прикладних знань про перехідне правосуддя з точки зору сучасного підходу;

– розвиток навичок і вмінь здійснювати аналіз норм міжнародного публічного права, міжнародного гуманітарного права, міжнародного кримінального права та міжнародного права прав людини, а також національних політик у сфері перехідного правосуддя;

– вироблення вміння аналізувати застосування механізмів перехідного правосуддя на основі правових норм та з врахуванням конкретного контексту, у тому числі, і щодо України;

– вироблення вільного володіння англійськими поняттями і категоріями, які формують основу сучасної концепції перехідного правосуддя;

– удосконалення вміння пошуку, обробки наукової та нормативної, історичної та довідкової інформації.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія права», «Конституційне право України», «Кримінальне право (Загальна частина)», «Кримінальне право (Особлива частина)», «Міжнародне право».

Кореквізити: «International criminal law / Міжнародне кримінальне право».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН-1. Розуміти витоки концепції перехідного правосуддя

РН-2. Уміти здійснювати комплексний аналіз міжнародних і національно-правових документів та інших джерел, які є основою перехідного правосуддя.

РН-3. Уміти застосовувати до концепції перехідного правосуддя сучасні типи юридичної аргументації.

РН-4. Розуміти суть кримінальної відповідальності за міжнародні злочини як компоненту політик перехідного правосуддя.

РН-5. Розуміти правову природу інституту амністій та особливостей їх застосування у контексті перехідного правосуддя.

РН-6. Розуміти роль національних прокурорів та суддів у розслідуванні та здійсненні правосуддя щодо міжнародних злочинів.

РН-7. Розуміти природу права на правду у міжнародному праві прав людини та уміти аналізувати шляхи реалізації права перехідного суспільства на правду.

РН-8. Розуміти значення і роль комісій з правди та примирення.

РН-9. Уміти апелювати до неюридичних чинників у ході обґрунтування окремих політик перехідного правосуддя.

РН-10. Розуміти основні підходи до поняття «справедливість» та їх застосовність у політиках перехідного правосуддя.

РН-11. Уміти аналізувати специфіку забезпечення права на відшкодування шкоди завданої збройним конфліктом.

РН-12. Розуміти значення інституційних реформ з точки зору впровадження політик перехідного правосуддя.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Вступ до курсу: витоки концепції перехідного правосуддя, сучасний підхід до концепції перехідного правосуддя.	Історичні витоки концепції перехідного правосуддя. Дилеми перехідного правосуддя	8
2	Огляд джерел та базових компонентів (механізмів) перехідного правосуддя.	Міжнародні акти, які стосуються перехідного правосуддя. Огляд законодавства України.	8
3	Міжнародне кримінальне право.	Міжнародне кримінальне право.	8
4	Притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у вчиненні найтяжчих злочинів у межах національних кримінально-правових систем	Притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у вчиненні найтяжчих злочинів у межах національних кримінально-правових систем	8
5	Право на правду в контексті перехідного правосуддя	Право на правду в контексті перехідного правосуддя	8
6	Комісії правди та примирення	Комісії правди та примирення	8
7	Право на відшкодування шкоди (репарації) у контексті перехідного	Право на відшкодування шкоди (репарації) у контексті перехідного	6

	правосуддя.	правосуддя.	
8	Основні принципи призначення репарацій. Види репарацій	Основні принципи призначення репарацій. Види репарацій	8
9	Інституційні реформи. Очищення влади (люстрація).	Інституційні реформи. Люстрація.	8
10	Роззброєння, демобілізація та реінтеграція (РДР).	Роззброєння, демобілізація та реінтеграція (РДР).	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Вступ до курсу: витоки концепції перехідного правосуддя, сучасний підхід до концепції перехідного правосуддя.	Вступ до курсу: витоки концепції перехідного правосуддя, сучасний підхід до концепції перехідного правосуддя.	110
2	Міжнародне кримінальне право.		
3	Право на відшкодування шкоди (репарації) у контексті перехідного правосуддя.	-	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, узагальнення практики тощо;
- вивчення та опрацювання найбільш відомих у світі практик втілення перехідного правосуддя;
- підготовка анотацій та резюме книжок, статей, інших публікацій, художніх та документальних фільмів;
- виконання практичних завдань, проходження он-лайн курсів на освітніх програмах;
- написання есе;

- підготовка презентацій із складних та комплексних тем;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування;
- підготовка тез доповідей на наукові заходи.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Transitional justice / Перехідне правосуддя» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Європейська конвенція про запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, від 26 листопада 1987 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_068#Text
2. Європейська конвенція про незастосування строків давності до злочинів проти людства та воєнних злочинів від 26 листопада 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_168#Text
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
4. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. і Протоколи до неї. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
6. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 6 жовтня 1979 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text

7. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
8. Конвенція ООН про припинення злочину апартеїду та покарання за нього від 30 листопада 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_149#Text
9. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, від 10 грудня 1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
10. Міжнародна конвенція про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 20 грудня 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
11. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1965 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text
12. Основні принципи та керівні положення, що стосуються права на правовий захист і відшкодування збитку для жертв грубих порушень міжнародних норм в галузі прав людини та серйозних порушень міжнародного гуманітарного права. ООН, від 25.07.2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_e53/card2#Card
13. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
14. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах від 25 травня 2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_795#Text
15. Guidance Note of the Secretary-General: United Nations Approach to Transitional Justice (2010). URL: <https://www.un.org/ruleoflaw/blog/document/guidance-note-of-the-secretary-general-united-nations-approach-to-transitional-justice/>

16. The rule of law and transitional justice in conflict and post-conflict societies: report of the Secretary-General (2004). URL: <https://digitallibrary.un.org/record/527647>

Основна література

1. Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні / за заг. ред.: А.П. Бущенко, М.М. Гнатовського, 2017. URL: <https://helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2017/05/Tekst-monohrafiji-perehidne-pravosuddya.pdf>

2. Брунова-Калісецька І., Кисельова Т., Мартиненко О. Діалог в моделі правосуддя перехідного періоду: особливості і функції. 2020. URL: <http://www.ucipr.org.ua/publicdocs/dialogue20201.pdf>

3. Буряковська К. Зобов'язання приватних охоронних та військових компаній у сфері прав людини: огляд сучасної правової рамки та практик. *Філософія права і загальна теорія права*. 2021. № 1. С. 262–278.

4. Гендерний вимір внутрішнього переміщення: юридичні інструменти захисту. Методичне керівництво / Катерина Буряковська, Олена Уварова, Марія Ясеновська. Харків, 2020. <https://rm.coe.int/pub-alter-gender-legal-instruments/16809f2b01>

5. Кориневич А., Короткий Т. Перехідне правосуддя для України: *Per Aspera ad Astra. Право України*. 2020. № 12. С. 129–149.

6. Макарова А.І. Гендерно зумовлене насильство у контексті правосуддя перехідного періоду. Актуальні проблеми впливу збройного конфлікту на Сході України на появу й поширення гендерно обумовленого насильства та забезпечення доступу до правосуддя. Київ: ВАІТЕ, 2020. С. 440–444.

7. Національна судова практика з питань внутрішнього переміщення: застосування стандартів ради Європи / Г. Христова, Ю. Трало, К. Буряковська. Проект Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні:

розробка тривалих рішень», 2019. 292 с. <https://rm.coe.int/national-court-practice-2020-ukr/1680a0a3da>

8. Сенаторова О. В. Права людини і збройні конфлікти: навч.-метод. посібн. Київ: Видавництво «ФОП Голембовська О.О.», 2018. 208 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_6_copy.pdf

9. Сатохіна Н.І. Досвід комісій правди і примирення / Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні: за заг. ред.: А.П. Бущенко, М.М. Гнатовського, 2017. С. 88–102.

10. Сатохіна Н.І. Філософський вимір перехідного правосуддя / Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні: за заг. ред.: А.П. Бущенко, М.М. Гнатовського, 2017. С. 18–27.

11. Червякова О. В. Відповідальність за воєнні злочини: через перехідне правосуддя до сталого миру та безпеки України. *Проблеми законності*. Харків. 2020. Вип. 150. С. 161–172.

12. Buriakovska K. Transitional Justice and Human Rights Obligations of Business. *Юридичний науковий журнал*. 2022. № 7.

13. From Justice for the Past to Peace and Inclusion for the Future: A Development Approach to Transitional Justice. Lessons Learned from UNDP Policy and Practice. 2020. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/publications/UNDP-From-Justice-for-the-Past-to-Peace-and-Inclusion.pdf>

14. Haider, H. Transitional justice: Topic guide. Birmingham, UK: GSDRC, University of Birmingham, 2016. URL: http://www.gsdrc.org/wp-content/uploads/2016/08/TransitionalJustice_GSDRC.pdf

15. Moving Beyond Transitions to Transformation: Interactions between Transitional Justice and Constitution-Building. *International IDEA Policy Paper* No. 22. URL: <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/moving-beyond-transitions-to-transformation.pdf>

16. Study on transitional justice and human and peoples' rights in Africa. URL:

https://www.achpr.org/public/Document/file/English/ACHPR%20Transitional%20Justice_ENG.pdf

17. The EU's Policy Framework on support to transitional justice. URL: https://eeas.europa.eu/archives/docs/top_stories/pdf/the_eus_policy_framework_on_support_to_transitional_justice.pdf

18. The International Criminal Court: a commentary on the Rome Statute / William A. Schabas. Oxford University Press, 2016.

19. The rule of law and transitional justice in conflict and post-conflict societies. Report of the Secretary-General, 23.8.2004, S/2004/616.

20. Transitional justice and economic, social and cultural rights. UNCHR, 2014. URL: <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/HR-PUB-13-05.pdf>

21. Transitional Justice Policy. Adopted February 2019. African Union. URL: https://au.int/sites/default/files/documents/36541-doc-au_tj_policy_eng_web.pdf

22. Transitional Justice and Prevention: Summary Findings from Five Country Case Studies. ICTJ, 2021. URL: https://www.ictj.org/sites/default/files/ICTJ_Report_Overview_TJ_Prevention.pdf

23. Ukraina po Rewolucji Godności. Prawa człowieka – tożsamość narodowa / red.: T. Lachowski, V. Mazurenko. 2017.

Додаткова література

1. Albertson Fineman, Martha, and Estelle Zinsstag, eds. *Feminist Perspectives on Transitional Justice: From International and Criminal to Alternative Forms of Justice*. Intersentia, 2013.

2. Arthur, Paige. "How 'Transitions' Reshaped Human Rights: A Conceptual History of Transitional Justice." *Human Rights Quarterly* 31, no. 2 (2009): 321–367.

3. Borer, Tristan Anne, ed. *Telling the Truths: Truth-telling and Peace Building in Post-Conflict Societies*. Notre Dame: University of Notre Dame Press, 2006.

4. Capone, Francesca. *Reparations for Child Victims of Armed Conflict: State of the Field and Current Challenges*. Vol. 22. Intersentia, 2017.
5. Claire, de Than, Shorts, Edwin. *International Criminal Law and Human Rights*. London: Sweet & Maxwell Limited, 2003.
6. Mani, R. (2008). Dilemmas of Expanding Transitional Justice, or Forging the Nexus between Transitional Justice and Development. *International Journal of Transitional Justice*. 2(3), 253–265.
7. Pietropaoli, Irene. *Business, Human Rights and Transitional Justice*. Routledge, 2020.
8. Sarkin, Jeremy, ed. *The Global Impact and Legacy of Truth Commissions*. Intersentia, 2019. Vol. 24.
9. Sriram, C. L., Garcia-Godos, J., Herman, J., & Martin-Ortega, O. *Transitional Justice and Peacebuilding on the Ground: Victims and Ex-Combatants*. London and New York: Routledge, 2012.
10. Teitel, R. *Transitional Justice*. Oxford: Oxford University Press. 2000.

Інтернет-ресурси

1. Сайт наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – <https://library.nlu.edu.ua>
2. Сайт ООН – <https://www.un.org>
3. Сайт Ради Європи – <https://www.coe.int/en/web/portal/home>
4. Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) – <https://www.unicef.org>
5. Женевський заклик (Geneva Call) – <http://www.genevacall.org>
6. Журнал Червоного Хреста та Червоного Півмісяця – <https://www.rcrcmagazine.org>
7. Звичаєве міжнародне гуманітарне право – <https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/home>
8. Лікарі без кордонів (Médecins Sans Frontières) – <https://www.msf.org/>

9. Міжнародна амністія (Amnesty International) – <http://www.amnesty.org>
10. Міжнародна Федерація товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця – <https://www.ifrc.org>
11. Міжнародний Комітет Червоного Хреста. Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця – <https://www.icrc.org>
12. Міжнародний кримінальний суд – <http://www.icc-cpi.int>
13. Міжнародний Суд ООН – <https://www.icj-cij.org/>
14. Міжнародний трибунал щодо колишньої Югославії – <https://www.icty.org>
15. Міжнародний трибунал щодо Руанди – <https://unictr.irmct.org/en/tribunal>
16. Товариство Червоного Хреста України – <http://redcross.org.ua>
17. Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ) – <https://www.rcrcmagazine.org/>
18. Управління Верховного комісара ООН з прав біженців (УВКБ) – <http://www.unhcr.org>
19. Coalition for the International Criminal Court – <http://www.iccnw.org/index.php?mod=home>
20. Human Rights Watch – <http://www.hrw.org>
21. International Center for Transitional Justice – <https://www.ictj.org/>
22. International Institute of Humanitarian Law – <http://iihl.org/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри теорії і філософії права. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/item/206-perekhidne-pravosuddia-transitional-justice.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції і практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й практичні завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у тематичних наукових та експертних заходах, наукових та творчих конкурсах, юридичних кіноклубах, проходити дистанційні курси на освітніх платформах.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Transitional justice / Перехідне правосуддя» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, написання та представлення есе та ін. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у

вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69

FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34